

CONTRIBUȚII LA ISTORICUL MORILOR VLĂDICHII (SF. ELEFTERIE) DIN BUCUREȘTI

de MARIA STAN

Morăritul reprezintă unul din cele mai vechi meșteșuguri pe care documentele emise la mijlocul sec. al XV-lea îl atestă în bazinul Argeșului. Strâns legate de existența unor comunități omenești, de bogăția agricolă a zonei și de cursul apelor ce brăzdează această porțiune centrală a Cîmpiei muntene, morile au înregistrat un proces continuu de dezvoltare în tot timpul orinduirii feudale. Cum era și firesc puternica afirmare a Bucureștilor în sec. XV-XVI au atras în mod nemijlocit înființarea unui număr tot mai mare de instalații de morărit și în raza târgului sau în imediata lui vecinătate. Datorită penuriei izvoarelor documentare privind cel de al XV-lea veac și a inexistenței izvoarelor cartografice de detaliu, sau a puținelor date arheologice, morile sînt atestate la București abia către sfîrșitul sec. al XVI-lea deși ele existau în mod incontestabil cu mult timp înainte. Cînd în 1572 vornicul Ivașcu Goleșcu vindea voievodului Alexandru al II-lea Mircea satul Grecii de pe Dîmbovița menționa și morile ce le avea în acel sat pe cursul rîului.¹⁾

Cițiva ani mai tîrziu izvoarele atestă morile lui Dobromir banul, una la „locul adînc“ de sub actualele dealuri Mihai Vodă, și Spirei, cealaltă pe Dîmbovița la Gorganul din fața viitoarei ctitorii a lui Mihai Viteazul. Alte mori se aflau în aceeași vreme presărate pe cursul Colentinei aparținînd fie unor mănăstiri²⁾ ca Plumbuita fie unor mari dregători.

Cu sfîrșitul sec. al XVI-lea și prima jumătate a veacului următor știrile documentare privind instalațiile de morărit plasate pe cursul celor două riuri ce străbat moșia Bucureștilor se înmulțesc. Din analiza lor rezultă că în acea vreme morile reprezentau proprietăți ale domniei sau ale marilor boieri, ale mănăstirilor și chiar ale moșnenilor. Impor-

¹⁾ C. C. Giurescu, *Istoria Bucureștilor*, Buc., 1967, p. 341.

²⁾ *Documente privind Istoria României* veac XVI B Țara Românească, 1952, vol. V, p. 49—51.

tanța lor economică era deosebită fapt care a stimulat continua lor dezvoltare în pofida marilor neajunsuri pe care implicit, le provocau prin pustiitoarele revărsări ale Dîmboviței. Avînd un rol de seamă morile din București erau lucrate și îngrijite de meșteri pricepuți. Aceștia confecționau roata cu mecanismul de învîrtire și de transmitere a mișcării la pietrele de măcinat, casa morii, podețele de acces, scourile, zăgazurile ș.a. ³⁾ cu lemnul necesar pus la dispoziție chiar de acel care făcea comanda. La construcție participau de asemenea fierarii care executau piesele din fier și dulgherii. Pietrele de măcinat erau cumpărate de la oraș sau se comandau pietrarilor la munte. Documentele prezintă situația cînd urii locuitori din satele specializate în astfel de lucrări se obligau să execute și să transporte aceste pietre în schimbul scutirii lor de unele obligații.

Un document din 15 ianuarie 1809 menționează pe „Rizea ot satul Pietrarii sud Dîmbovița poslușnic al mitropoliei... care s-a orînduit a aduce, pe fieștecare an la luna lui maiu doaoă pietri de moară mai bune la moara ot Sfîntu Elefterie“. ⁴⁾

Obligație asemănătoare avea și Nicolae fratele aceluiași Rizea. În sarcina meșterilor morari intra și măsurarea cumpenei luminii apei sau „diastina“, stabilirea cauzelor care au provocat înecarea unor mori. Astfel un document din 12 august 1678 menționează lucrările executate de „Neagul meșterul domnesc dinpreună cu Novac, meșterul de la morile lui Mihai Coșăreanu și cu Vasile, meșterul de la morile Vlăducăi (Vlădichii n.n.) i Bogdanu de la morile Hagiului i Radul meșterul de la morile agăi lui State care în urma poruncii domnești au măsurat apele la toate morile“. ⁵⁾

Alte documente mai amintesc „meșteri buni de mori, precum Frenți meșterul i Neagul“, care lucrau la morile mănăstirii Sf. Sava și Stan de la morile lui Paraschiva logofătul. ⁶⁾

Înmulțirea morilor în împrejurimi și mai ales în București indică creșterea producției cerealiere și totodată cerințele sporite ale populației orașului.

Mănăstirile au fost cele mai bogate posesoare de mori pe Dîmbovița printre acestea numărîndu-se mănăstirile Radu-Vodă, Mihai-Vodă, Sf. Sava, Cotroceni, Văcărești etc. Încă din primele decenii ale sec. al XVII-lea Mitropolia poseda pe cursul Dîmboviței, mai sus de oraș un vad de moară. El a fost primit prin cartea de danie din 1629 iunie 14 a lui Alexandru Iliăși care arată că „am dat această poruncă a domniei mele sfîntei și dumnezeiești mitropolii, ca să fie volnic institul și luminatul părintele nostru mitropolitul Ungrovlahia, Grigorie cu această carte a domniei mele să ție 1 vadu de moară aicea la București

³⁾ Biblioteca Acad. R.S.R., XCI/205, vezi și Șerban C., *Dizertația Meșteșugurile din Țara Românească, în sec. XVIII*. (Perioada de la sfîrșitul feudalismului dezvoltat și începutul destrămării lui), Buc., 1964, p. 120.

⁴⁾ Arh. St. Buc., Mss. 161, f. 72 v.

⁵⁾ C. C. Giurescu, *op. cit.*, p. 342.

⁶⁾ Dan Berindei, *Orașul București reședință și capitală a Țării Românești (1459—1862)*, Buc., 1963, p. 66.

în apa Dimboviței, care vad iaste în ocina Lupeștilor drept morile sfintei Troițe de încoace despre ocina domnească de în sus. Pentru că am dat domnia mea și am miluit ca să fie sfintei mitropolie întărire și de hrană“.⁷⁾

Această danie este amintită mai târziu într-o hotărnicie făcută de Mihai Racoviță în anul 1742 martie 4.⁸⁾

La această moară veneau să macine locuitorii din mahalaua Sf. Elefterie, dar probabil și cei de pe moșiile învecinate cum ar fi Lupeștii etc.

Aceștia erau obligați să plătească o anumită dare pe „chila de cereale măcinată.

Astfel un document din 1797 decembrie 8 consemnează „...că de acum înainte pentru grîul cel vom aduce la moara sfintei mănăstiri i Sfintul Elefterie ca să măcinăm să avem a da de chilă po taleri unul“.⁹⁾

Dezvoltarea acestor mori în cursul secolului al XVII-lea și al XVIII-lea se reflectă destul de slab în documentele cunoscute pînă în prezent. De remarcat faptul că ele au înregistrat o creștere continuă, la 1678 avînd deja un meșter priceput în persoana acelu Vasile de care am amintit. Încă din această perioadă instalației de măcinat i s-au alăturat probabil și vadul de tăbăcit și cel de puiă.

Începînd din anul 1797 se observă un fenomen nou — acela al embaticării morilor Vlădichii, vadului de tăbăcărie și cel al pivei de postav.¹⁰⁾

Cît era de întins vadul de tăbăcărie de aici nu cunoaștem dar se poate presupune pe baza datelor privitoare la alte vaduri.

Astfel la 7 august 1696 măsurîndu-se un vad de moară pe Dimbovița se stabileau dimensiunile de 10, 13, și 17 stînjeni lățime (circa 19, 66, 25, 56, 33, 42 m) iar lungimea de circa 78,64 m.¹¹⁾

Rezultă deci că Mitropolia beneficia de un spațiu suficient de întins pentru ca în decursul vremii să se organizeze un complex economic destul de productiv.

Ulterior, în sec. XVIII-XIX, sînt cunoscute ca funcționînd aici magazine, prăvălie, pivniță, care la rîndul lor erau importante surse de venit.

Mitropolia ca proprietară a recurs în sec. XVIII la embaticarea proprietăților sale de la Elefterie. În 1797 martie 20 Năstasie Tabacciul încheie un contract cu Mitropolia prin care lua cu chirie vadul morii de tabac.¹²⁾

Pe acest vad Năstasie Tabacciul urma să construiască o moară de tabac unde avea să își „lucreze meșteșugul“, cum spune documentul.

7) Bibl. Acad. R.S.R., XIV/1.

8) Arh. St. Buc., Mss. 131, f. 9—9 v

9) Arh. St. Buc., mss. 158, f. 44.

10) Arh. St. Buc., mss. 158, p. 45 v — 46

11) C. C. Giurescu, *op. cit.*, p. 342.

12) Arh. St. Buc., mss. 158, f. 2.

La sfârșitul contractului se prevedea o clauză : în cazul în care arendașul nu își putea plăti la soroc chiria atunci mitropolia ca proprietară a vadului putea să îi sfarme moara. Nu știm dacă această înțelegere a fost pusă în practică, dar la data de 20 decembrie a aceluiași an intervine un nou contract între mitropolie și Nicolae logofăt sin Matei morar care se angajează „...să dea la sfinta mitropolie taleri. 1800 adică una mie opt sute, din care bani taleri 1000 adică una mie i-au dat acum înainte, iar cealaltă să-i aibă în răspuns la soroc la jumătatea de an...”¹³⁾

Pe aceste vaduri luate în arendă Nicolae logofătul a construit o moară, o instalație de tăbăcărie și o pivă de postav. El va menține ombaticul și în cursul anului următor pe baza contractului din 3 februarie 1800. De data aceasta prețul de închiriere scăzuse la 1700 taleri, adăugându-se însă obligația ca arendașul să asigure pentru vadul morii de tabac o dare specială numită havaiet în valoare de 100 taleri.¹⁴⁾

În 1801 februarie 1 Nicolae logofețelul ia în continuare în arendă aceste stabilimente pentru suma de 2000 taleri. Contractul de arendă dă dreptul arendașului că încaseze venitul de la aceste stabilimente, în schimb casa mitropoliei putînd să macine la aceste mori fără a i se lua uium.

Astfel documentul spune că „...pînă la împlinirea anului luîndu-și tot venitul ce va fi atît de la moară cât și de la celelalte să știe și aceasta că câtă zaherea va fi trebuincioasă a se măcina pe seama casii sfintii mitropolii i a robilor țigani să se macine oricînd i să va trimite a lua oiem.”¹⁵⁾

Că într-adevăr orașul trecea în acest timp printr-o situație grea din punct de vedere economic se vede și din faptul că tot în același an Nicolae logofețelul este numit ispravnic la aceste mori din următoarele motive : „Fiind că venitul morii sfintii mitropolii i Sfintu Elefterie pînă acum s-au dat în arendă, iar acum aflîndu-se casa mitropolii în mare lipsă de bucate cu această carte a smereniei noastre orînduim ispravnic pã Nicolae logofețelul sin Matei morar ca să aibă purtare de grijă de a strînge oiem de la aceste mori cât și venitul de la pivele de postav și havaietul vadului de tăbăcărie și la împlinirea anului să aibă a arăta dreaptă socoteală.”¹⁶⁾

În contractele încheiate se mai prevedea ca în cazul în care din diverse motive arendașul numai putea să țină în arendă aceste stabilimente, el era obligat să-l vînză mitropoliei și nu altei persoane. Mai existau asemenea contracte încheiate și cu alți mici chiriași. Atrage atenția documentul din 1 octombrie 1801 prin care Anastasie neguțătorul arată că „...făcîndu o casă cu pio de tăbăcărie în lătura cu moara sfintii mitropolii ot Sfintu Elefterie plătim orînduita chirie loc

13) Arh. St. Buc., *mss.* 158, f. 42 v — 46

14) *Ibidem* f. 142 v.

15) Arh. St. Buc., *mss.* 156, f. 27.

16) Arh. St. Buc., *mss.* 156, f. 27 v.

„vadului cât taleri una sută pă an la sfânta mitropolie, acum neputind de a mai plăti această chirie și nedându-mi mâna de a mai ținea am vândut-o sfintei mitropoli în taleri 220... care vânzare s-au făcut din buna voa mea nesilit de nimenea pentru care am primit de la sfânta mitropolie și bani ce să arată mai sus toți deplin în mâna mea...”¹⁷⁾

Anul 1801 va fi ultimul an al colaborării mitropoliei cu acest Nicolae logofetelul căci în ianuarie 1802 se încheie un nou contract de embaticare, de data aceasta cu un oarecare Dima în schimbul sumei de 3000 taleri.

Din contractul de arendă rezultă că la această dată instalațiile erau bune „atât în lăuntru cât și afară zăgasurile, scocurile, roatele, pivele i vad de tăbăcărie și pietrele morilor...”¹⁸⁾

Moara Vlădichii era dotată cu mai multe roate, avînd deci o capacitate sporită.

Același contract mai prevedea și o altă condiție : în cazul în care se strica ceva la aceste mori arendașul urma să le dea la soroc în stare bună cum le-a primit, reparîndu-le pe cheltuiala sa.

Administrația (iconomia) mitropoliei era și ea obligată de același contract să participe la această reparație prin darea de scînduri pentru scocuri și pietre de măcinat.

La 1803 februarie 1 aceste mori sînt arendate de chir Panait pentru suma de 2500 taleri, și în același timp fiind numit ispravnic și purtătorul lor griji.¹⁹⁾

Un an mai tîrziu un contract încheiat la 1 februarie 1806 arată că veniturile morilor de la Sfîntul Elefterie au fost luate în arendă de la mitropolie tot de chir Panait în asociere cu Hristea pentru suma de 2300 taleri.²⁰⁾

Începînd din anul 1805 veniturile morilor de la Sfîntul Elefterie este dat în arendă pe o perioadă mai îndelungată.

Astfel chir Costea și Dima încheie la 1805, februarie 1, un contract de arendă pe 3 ani. Cauza care a determinat mitropolia să recurgă la astfel de soluții rezidă în faptul că instalațiile se găseau într-o stare proastă. Situație despre care documentul menționează „...că atât la mori cum și la pivă este trebuință a se drege precum scocurile, prefuști i lumina, roatele cele mari și cele mici și zăgasu să aibă cum știe a le prefaca de isnoavă...”²¹⁾

Mitropolia se obliga „a da pietrele cele trebuincioase și la prefacerea zăgasului să dăm ajutor doao zeci țigani a lucra cu mâinile...”²²⁾

Pentru ca arendașul să fie interesat în repararea morilor, mitropolia a mai scăzut din prețul de arendare. Fapt semnalat de document

17) Arh. St. Buc., mss. 156, f. 67 v

18) Arh. St. Buc., mss. 156, f. 83

19) Arh. St. Buc., mss. 156, f. 122.

20) *Ibidem*, f. 142 v

21) *Ibidem*, f. 169.

22) *Ibidem*, f. 169.

astfel „...căci pentru că să să silească cu dregerea și prefacerea morilor i a pivii i-am lăsat și noi puțin mai jos de cât au fost în anii trecuți...”²³⁾

Cei doi embaticari nu vor reuși să-și respecte angajamentele decît doi ani, căci la 15 ianuarie 1807 intervine un nou contract între mitropolie și Teodor brutar. Suma de închiriere scăzuse la această dată la 2000 de taleri noul chiriaș obligîndu-se să continue lucrările de reparație.

De la această dată și pînă la mijlocul deceniului al III-lea al secolului al XIX-lea știrile iar se împuținează. Știm doar că în anii 1815, 1816, 1817 morile au fost luate în arendă de slugerul Manolache Piciu.²⁴⁾

În anul 1825, aprilie 21 aceste mori au fost luate în arendă de Vasilie Dumitriu și Ivancea Dumitru pentru suma de 2500 taleri²⁵⁾, ceea ce înseamnă că între timp ele fuseseră reparate și că exista o grijă permanentă în acest sens. Prin contractul din 1825 casa mitropoliei era obligată să dea „...cite cincizeci de care cu mărăcini cu vlăfari pentru dregerea zăgazului”²⁶⁾. Se mai prevedea pentru trebuința morilor „...un țișan herar ce să află cu locuința acolo aproape ca oricînd să va strica vre un her de ale mori să-l dregă fără dă plată căruia are ai da numiți arendași trebuincioasa hrană”²⁷⁾

Dintr-o catagrafie a averii mitropoliei din București făcută în anul 1842, ianuarie 16 rezultă că morile de la Sfîntul Elefterie împreună cu acareturile (odăi pentru locuit, magazie, hambare, pivniță, prăvălie) au continuat să fie arendate mai departe la diferite persoane particulare în general meșteri legați de producția alimentară : Gheorghe ginerele Măntulesii, Ioniță Ungureanu, Vasile Morar, Andrei făinar ș.a.

În aceeași catagrafie se găsește o descriere a morii de la Sf. Elefterie în acel timp :

„Casa cu 6 roate, părăți de stîlpoaie de stejar însă așezate partea despre uscat jumătate pără temelii de lemn groase pără pămînt și jumătate către apă, temeliile pără taraci, două uși de scînduri de stejar, învelitorile șindrilă de brad nou.

Părăți despre apă slabi și citeva tălpi putrede și rupte, încet au și rupt apa pără dedesupt făcînd mîncătură. Scocurile și roatele de afară fărămate și în proastă stare i precum și fusele sparte și slabe.

Podul de afară pe care trece de la o casă pînă la alta stricat.

Podurile morilor care ține pietrele slabe și rupte pe alocurea, cu 6 părăchi pietre, din care o părăche fiind slabe și sparte numai sînt în stare a lucra, 2 coșuri de scînduri vechi și slabe, 2 postave asemenea precum și părății luminii de la Dămbovița pînă în scocuri

²³⁾ *Ibidem*, f. 169.

²⁴⁾ Arh. St. Buc., *Dos. mănăstirești, Mitropolia Buc.*, dos. 545/1852, f. 1—22.

²⁵⁾ Arh. St. Buc., *mss.* 161, f. 42 v — 43.

²⁶⁾ Arh. St. Buc., *mss.* 162, f. 66 v — 67.

²⁷⁾ *Ibidem*.

slabi și ruși și toate aceste lucruri fiind vechi și slabe au trebuință unele de meremet, iar altele urmează a să face din nou.“²⁸

În catagrafie se mai relatează că arendașii nu se preocupau de întreținerea acestor acareturi în stare bună, ci le lăsau pe seama morarilor mitropoliei. Starea lor era atît de rea încît documentul menționează că „...de la aceste binale mitropolia nu mai are nici un folos...“²⁹⁾

În anul 1850 Tache Ionescu cere învoire Departamentului din lăuntru și Sfatului orășenesc al Capitalei să clădească o moară nouă pe vadul morii Vlădichii de la Sf. Elefterie, în care scop prezintă și un plan al construcției pe care urma să o facă.³⁰⁾ Din cauza deselor reclamații ale locuitorilor din mahalaua Sf. Elefterie pe care le primea Sfatul orășenesc în urma inundațiilor provocate de această moară, Departamentul din lăuntru și Comisia lucrărilor sistematice numește în anul 1851 o Comisie care să meargă la fața locului.³¹⁾

Această Comisie cercetează pe teren situația și emite unele dispoziții care cuprindeau o serie de indicații tehnice necesare la ridicarea noii construcții.³²⁾

Prin respectarea acestora se evita ca mahalaua Sf. Elefterie și proprietățile din jur să mai fie inundate în viitor de apa Dîmboviței.

În anul 1852 vadurile de moară de la Sf. Elefterie au fost luate cu embatic de epitropul răposatului sluger Manolache Piciul.³³⁾

Deoarece Mitropolia nu primise de mai mulți ani chiria pentru aceste embaticuri intentează proces în 1852 împotriva epitropului Manolache Piciul cerindu-i achitarea banilor proveniți din chiria acestor embaticuri.³⁴⁾

Între anii 1852—1853 arendașul morilor de la Sf. Elefterie are proces cu proprietățile din jur (Nicolae Bițcoveanu, generalul Florescu, Grădișteanu etc.) pentru faptul că le-a lipsit de apă prin construirea unui zăgaz nou³⁵ (prost construit) care provoca uneori și inundații. Din sumele date ca despăgubire deducem că pagubele au fost mari. Astfel numai generalul I. E. Florescu trebuia să îi dea 41.300 lei pentru grădina cu pomii roditori, cheltuieli de judecată etc. Spirea Nicolau ia în arendă aceste mori în 1854 decembrie 8.

Arendașul aduce la cunoștință Mitropoliei că morile au nevoie și de o cîrciumă pe care în document o menționează astfel „...ne-au făcut cunoscut că morile aflîndu-se în trebuință de cîrciumă ecaret adică cel mai de căpetenie, pentru moară și care însoțește venitul ei, s-au găsit

28) Arh. St. Buc., *mss.* 144, f. 130 v — 131.

29) Arh. St. Buc., *mss.* 144, f. 131.

30) Arh. St. Buc., *Ministerul Lucrărilor Publice*, dos. 25/1850, f. 71.

31) *Ibidem*, f. 124.

32) *Ibidem*, f. 125.

33) Arh. St. Buc., *Dos. mănăstirești, Mitropolia Buc.*, dos. 545/1852, f. 1—22.

34) *Ibidem*, dos. 339/1852, f. 1—118.

35) Arh. St. Buc., *Dos. mănăstirești, Mitropolia Buc.*, dos. 552/1852, f. 1—324 ; dos. 371/1853, f. 1—120.

silit de au cheltuit mai bine de 300 galbeni și au făcut bina cum se cade..."³⁶⁾

Denumirea de morile Vlădichii vine de la faptul că în documentul din 1629 a lui Alexandru vodă Iliș se spune că a dăruit un vad de moară lui vlădica Grigorie, mitropolitul de atunci.

Pe acest vad au fost ridicat de către mitropolie o serie de construcții care au început să fie cunoscute populației orașului București sub denumirea de morile Vlădichii.

După construirea bisericii Sf. Elefterie în anii 1743—1744³⁷⁾, mahalaua înconjurătoare și fostele mori ale Vlădichii vor fi cunoscute cu acelaș nume ce îl poartă ctitoria fiului aceluși vestit Maxim cupețul.

Morile Vlădichii au făcut parte din complexul de mori ce au dăinuit în mod cert pe malul stîng al Dîmboviței încă din sec. al XVI-lea și pînă în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, plasate între morile Pălici și Mihai-Vodă.

La Sf. Elefterie putem spune după datele furnizate de documente că a existat un stabiliment economic format din moara propriuzisă, pivele de postav și vad și moara de tabac. Acest stabiliment economic împreună cu clădirile anexe de care dispunea au produs venituri mari atît proprietarului direct (Mitropolia) cît și embaticarilor.

Moara Vlădichii funcționa în sec. al XIX-lea cu 6 roate, deci producea făină în cantitate apreciabilă. Capacitatea morii se mai poate deduce și din faptul că încă înainte de 1831 avea o magazie de rezervă pentru cereale și făină.³⁸⁾ Din anul 1831 magazia de la Sf. Elefterie trece în proprietatea Consiliului Municipal.³⁹⁾

Deci această magazie exista de mult în comparație cu magazinele de rezervă, care s-au înființat pe lîngă morile de la Pălici, Grozăvești, Ciurel, Roșu, Radu Vodă⁴⁰⁾ printr-o hotărîre a Sfatului orașenesc din anul 1854.

Moara Vlădichii a fost desființată după marile inundații din iunie 1864. Acest lucru se vede și dintr-o „Hartă a morilor de pe apa Dîmboviței“⁴¹⁾ făcută de inginerul I. I. Teofilu, care dă și un extras din articolul „Cauzele înecului capitalei de riul Dîmbovița“ reprodus după ziarul Libertatea din 16/28 iulie 1864.

Pe baza datelor furnizate de documente am încercat să arătăm că această moară s-a dezvoltat în strînsă legătură cu economia orașului București.

³⁶⁾ Arh. St. Buc., mss. 152, f. 33—33 v.

³⁷⁾ N. Stoicescu. *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Buc.*, Buc., 1961, p. 279.

³⁸⁾ Arh. St. Buc., *Municipiul Buc.*, dos. 23/1854, f. 1—10.

³⁹⁾ Arh. St. Buc., *Municipiul Buc.*, dos. 23/1854 „Dreptul de posesie a consiliului pentru locul și magazia ce se află pe dînsul la Sf. Elefterie“, f. 9.

⁴⁰⁾ Arh. St. Buc., *Municipiul Buc.*, dos. 23/1854, f. 10.

⁴¹⁾ Arh. MIB, *Planuri*, nr. 39178

RÉSUMÉ

L'article *Contributions documentaires à l'histoire des Moulins de l'Evêque (St. Elefterie) de Bucarest (propriété de la mitropolie)* présente, en se basant exclusivement sur le matériel d'archive, l'histoire de ces moulins.

Des documents consultés il résulte que cet établissement économique de l'évêché St. Elefterie a fonctionné du XVII-e au XIV-e siècle.

Dans une cartographie de 1842 on voit que le moulin était muni de 6 roues et qu'il avait donc une capacité accrue pour produire des quantités de farine suffisamment grandes pour alimenter les établissements de panification de Bucarest.

Un phénomène nouveau dans leur développement historique c'est l'évolution de l'emphythéose à partir du XVIII-e siècle.

L'emphythéose était une source importante de revenus pour la métropole en tant que propriétaire direct, mais également pour ceux qui prenaient à bail ces moulins.

Les Moulins de l'Evêché font partie du complexe de moulins qui ont existé sur la Dimbovița dès le XVI-e siècle.